

The Gleaner

Vol 1 (1963)

Χρονικά – Σχόλια

eranistes eranistes

doi: [10.12681/er.10573](https://doi.org/10.12681/er.10573)

Copyright © 2016, eranistes eranistes

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

eranistes, eranistes. (2016). Χρονικά – Σχόλια. *The Gleaner*, 1, 30–32. <https://doi.org/10.12681/er.10573>

ΧΡΟΝΙΚΑ

Η ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ "ΕΡΑΝΙΣΤΗ,"

Όσοι ἀπὸ ἐμᾶς ἀσχολοῦνται μεθοδικὰ μὲ τὴν μελέτη τῆς νεοελληνικῆς παιδείας, αἰσθάνονται ἔντονα τὴν ἀνάγκη τῆς ἐπικοινωνίας μὲ τοὺς ὁμοτέχνους τους. Ἡ ἀνάγκη αὐτὴ ἔχει ἐνιαία τὴν αἰτία της, καὶ διπλὴ τὴν ἔκφρασή της.

Αἰτία της εἶναι ὅτι, ἀντίθετα ἀπὸ τὶς ἄλλες ἐπιστῆμες ὁσες λειτουργοῦνται στὸν τόπο μας, ἡ νεοελληνικὴ φιλολογία παρουσιάζει πολὺ μεγάλη αὐτονομία, ἔτσι ὥστε ἡ προκοπὴ της νὰ εἶναι ἐξαρτημένη ἀπὸ μόνους σχεδὸν τοὺς Ἕλληνας ἐπιστήμονες: ἂν αὐτοὶ δὲν συνεργασθοῦν, ἂν δὲν δημιουργηθῆϊ ἀναμεταξύ τους ἓνα ὁμαδικὸ πνεῦμα πὸν νὰ ἐξασφαλίζει τὴν ἀμοιβαία ἐξυπηρέτηση, θὰ εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ ὀρθοποδίσει ἡ ἐπιστῆμη μας. Βιβλιογραφία ἐλάχιστη· ἀριθμὸς ἐργατῶν ἐλάχιστος ἐπίσης· προβλήματα μεθόδου τὰ ὁποῖα παραμένουν ἀκόμη γιὰ λύση πάμπολλα· ὕλικὸ ἀνεξερεύνητο ἢ ἀνεπεξέργαστο, ἐπίσης πολὺ.

Ἔτσι καταλήγουμε στὴν ἔκφραση τῆς ἀνάγκης· εἶναι διπλὴ: ἀπὸ τὴν μιὰ ἡ ἐπιθυμία νὰ κοινολογεῖ ὁ ἐρευνητὴς ὅ,τι ἀνακαλύπτει καθὼς προχωρεῖ στὴν ἐρευνά του, γιὰ νὰ ἀποφύγει στοὺς ἐταίρους του ἄσκοπη χρονοτριβή, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἡ ἐπιθυμία του νὰ λάβει γνῶση τῶν πορισμάτων στὰ ὁποῖα καταλήγουν οἱ ἄλλοι, γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ τὰ ἐκμεταλλευθῆϊ ἐγκαίρως καὶ νὰ κατευθύνει τὴν ἐργασία τὸν σὲ ἄλλες ἀνεκμετάλλευτες περιοχές. Κατανομὴ τοῦ ἔργου ἀντὶ γιὰ διασπορὰ τῶν δυνάμεων, αὐτὸ εἶναι πὸν κάθε φιλόλογος, καὶ κάθε ἐρευνητὴς, θὰ ἐπεδίωκε, ἀλλὰ πολὺ περισσότερο ὁ νεοελληνιστὴς, γιὰ τοὺς λόγους τοὺς ὁποῖους ἐκθέσαμε πρὸ ἐπάνω.

Παρεκτὸς ὁμως ἀπὸ τὸν βασικὸν αὐτὸ σκοπὸ, μιὰ στενὴ συνεργασία ἐρευνητῶν τῷ ἴδιον ἐπιστημονικῷ κλάδου δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἐπιταχύνει αἰσθητὰ καὶ τὸν ρυθμὸ τῆς προόδου τῆς ἐπιστήμης. Πολὺ συχνὰ περιμένουν χρόνια μέσα στὰ συρτάρια μας ἀποσημειώσεις ἀπὸ ἐκεῖνες τὶς ὁλοῖτες οἱ γερμανόγλωσσοι ἐπιστήμονες ὀνομάζουσαν *Lesefrüchte*, καὶ πὸν θὰ μπορούσαμε νὰ τὶς ὀνομάσουμε «πά-

ρηργα» ὥσπου νὰ βρεθῆ καταλληλότερος ὄρος· ἢ ἔγκαιρη δημοσίευσή τους θὰ μπορούσε νὰ εἶχε ἀπαλλάξει ἄλλους ἀπὸ πολλοὺς περιττοὺς κόπους, ἀπὸ μάταιες ἀναζητήσεις.

Ὅλες αὐτὲς οἱ σκέψεις ὁδηγοῦσαν σὲ μιὰ λύση: τὴν λύση ἐνὸς μικροῦ περιοδικοῦ δημοσιεύματος, πὸν θὰ κυκλοφοροῦσε ἀνάμεσα στοὺς εἰδικούς, καὶ θὰ τοὺς παρείχε τὸν τρόπο νὰ πληροφοροῦν καὶ νὰ πληροφοροῦνται βιβλιογραφικά, χρονολογικά, σὲ προσωπογραφικά προβλήματα· ἀλλὰ δίπλα σ' αὐτὰ θὰ εἶχε, μὲ τὴν πιὸ σύντομη ἐφετὴ μορφῆ, ἀνακοινώσεις κάθε λογῆς. Ἔλεγχοι ἰδιωτικῶν ἀρχείων, περιγραφὲς μονωμένων κωδίκων, ἐνθυμήσεις ἀπὸ τὰ παράφυλλα ἐντύπων ἢ χειρογράφων, ἐκδόσεις μικρῶν κειμένων, ὅπως εἶναι μιὰ ἐπιστολὴ ἢ μιὰ ἀφιέρωση, διορθώσεις σὲ χρονολογίες, ἀποκαταστάσεις γραφῶν, βιογραφικά καὶ βιβλιογραφικά σημειώματα θὰ ἀποτελοῦσαν τὴν σταθερὴ ὕλη ἐνὸς τέτοιου περιοδικοῦ.

Ἔτσι ἐγεννήθηκε ὁ Ἐραμιστής. Ὁ τίτλος του εἶναι, στὴν μετριοφροσύνη του, ἀρκετὰ χαρακτηριστικὸς ὥστε νὰ μὴν ἀπαιτεῖ σχόλια· ἄς προστεθεῖ μόνον ὅτι ἡ ἀνάμνηση παλαιῶν ἐντίμων περιοδικῶν μὲ παρόμοιες ἐπωνυμίες δὲν ἄφησε ἀνεπηρέαστη τὴν τελικὴ ἐκλογή του.

Μικρὸ περιοδικό, μὲ πυκνὴ δημοσιότητα, χωρὶς φιλοδοξίες ὑπέρμετρες γιὰ τὴν δική του σταδιοδρομία, ἀλλὰ μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι τὸ ἔργο του θὰ παρουσιάσει καταλυτικὰς ἰκανότητες: χωρὶς νὰ κάνει τὸ ἴδιο μεγάλα κατορθώματα, νὰ συντελέσει μέσα στὴν ἀφάνειά του νὰ γίνουν τὰ πολλὰ σημαντικὰ πὸν μένουν νὰ γίνουν στὸν τομέα του.

Ἡ ἐπιστήμη μας, ἡ ἑλληνικὴ ἐπιστήμη, ἡ ἐπιστήμη τῶν νέων ἑλληνικῶν πραγμάτων, ὅ,τι, δηλαδή, θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποτελεῖ τὸν γνώμονα καὶ τὸν ὁδηγὸ τοῦ νέου ἑλληνισμοῦ, ἐξέκλινε πολὺ ἐνωρὶς ἀπὸ τὸν σκοπὸ της, τὴν ἐθνικὴ αὐτογνωσία, καὶ ἀντὶ νὰ προβεῖ μεθοδικὰ σὲ μία ἀπογραφὴ τῶν ἐθνικῶν μας δυνάμεων, ἐπῆρε τὸν δρόμο τῶν γενικοτήτων καὶ τῶν ἀφαιρέσεων, μὲ τρόπο τέτοιον, ὥστε σήμερα, ἐλάχιστα νὰ γνωρίζουμε ἀπὸ ὅ,τι ἀποτελεῖ τὴν ἐθνικὴ μας αὐτοσυνασσία, ἀπὸ ὅ,τι μᾶς διακρίνει ἀπὸ τοὺς ἄλλους λαοὺς, ἀπὸ ὅ,τι μπορεῖ νὰ ἀποτελέσει γόνιμη ὕλη ἐπάνω στὴν ὁποία νὰ ἐδραιώσουμε τὴν ἐθνικὴ μας πολιτικὴν.

Ἐπὶ τοὺς ὄρους αὐτοὺς εἴταν περιττὸς καὶ ὁ διάλογος: ἡ ἐννοια τοῦ ζωντανοῦ ὄργανον ἐπικοινωνίας τῶν ἐρευνητῶν ἔδωσε τὴν θέση της σὲ ἐκδηλώσεις ἀραιὰς καὶ χωρὶς τὴν δυνατὸτητα τῆς ἀνταλλαγῆς. Ὁ Ἐραμιστής ἐλπίζει ὅτι θὰ μπορέσει νὰ διευκολύνει τὸν

διάλογο και ότι έτσι θα συντελέσει εξίσου στο ανθρώπινο επίπεδο όσο και στο πνευματικό, σε μιὰ στενότερη επαφή, και σε πιό αποτελεσματική επικοινωνία ανάμεσα στους λειτουργούς αυτής της ώρας της επιστήμης μας, που είναι ή κατεξοχήν ελληνική επιστήμη.

Σ Χ Ο Λ Ι Α

ΟΙ ΕΠΑΡΧΙΑΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Μερικές επαρχιακές βιβλιοθήκες, ιδίως από τις παλαιότερες, πλουτούν σε βιβλία με ένθυμησης στα παράφυλλα, ή άλλα χρήσιμα χειρόγραφα σημειώματα (κτητορικά κλπ.).

Ο Έρανιστής θα θεωρεί ότι έκτελει σημαντικό έργο, αν του παρέχεται ή ευκαιρία από τους βιβλιοφύλακες των βιβλιοθηκών αυτών να δημοσιεύει τέτοια σημειώματα, αν είναι δυνατόν σχολιασμένα από τους ιδίους.

Η ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΓΚΙΝΗ - ΜΕΞΑ

Από το επόμενο φύλλο ο Έρανιστής θα αρχίσει να δημοσιεύει συμπληρώματα στην Βιβλιογραφία Γκίνη-Μέξα. Όσοι κατέχουν ή γνωρίζουν (αυτοψία είτε βιβλιογραφική πληροφορία) έντυπα που να ανήκουν στην κατηγορία αυτήν, παρακαλούνται να στείλουν σχετικό σημείωμα στον καθιερωμένο από την Βιβλιογραφία Γκίνη-Μέξα τύπο. Για τις βιβλιοθήκες δεσφ δέν αναφέρονται στον πίνακα του Γ' τόμου της Βιβλιογραφίας θα αναγράφεται όλόκληρος ο τίτλος. Οι ανακοινώσεις δεσφ θα είναι φερώνυμες των αποστολέων.

ΟΙ "ΕΠΙΤΟΜΕΣ", ΤΟΥ Κ.Ν.Ε.

Το Κέντρον Νεοελληνικών Έρευνών του Β.Ι.Ε. (Κ.Ν.Ε.) κυκλοφορεί από το τέλος του περασμένου έτους ένα πολυγραφημένο δελίο Abstracts, με τίτλο «Έπιτομαί Περιοδικών». Οι Έπιτομές αυτές στηρίζονται αποκλειστικά σε ξένα περιοδικά, τα οποια εισάγονται στην βιβλιοθήκη του Β.Ι.Ε. και καλύπτουν τα ενδιαφέροντα του Κέντρον.

Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΚΟΡΑΗ

Από τις προσεχείς εκδόσεις του Ο.Μ.Ε Δ. ή Άλληλογραφία του Κοραή τυπώνεται κανονικά και έχει φθάσει στα χρόνια 1790. Η συλλογή έχει περιλάβει όχι μόνο δεσφ γράμματα έχουν κατά καιρούς εκδοθεί από την έκδοση του Δαμαλά ως σήμερα, αλλά και πολλά ανέκδοτα. Γίνεται προσπάθεια για να στηριχθεί σε αυτόγραφα. Η εκδότρια επιτροπή παρακαλεί θερμά δεσφς έχουν υπ' όψη τους είτε ανέκδοτα (του Κοραή ή προς Κοραή) είτε και άπλως αυτόγραφα να της τα ανακοινώσουν, ώστε ή έκδοση αυτή που πρόκειται να μὴ αναπληρωθεί πριν από πολλές δεκαετίες, να είναι όσο γίνεται πληρέστερη.

ΤΥΠΟΓΡΑ Φ Ε Ι Ο Ν
ΦΡΕΟΥ Α ΜΠΟΚΟΥΡΗ